سنڌي

چڱي نيت جي برڪت

پيشڪش: مجلس المدينة العلميه (دعوت اسلامي)

ترجمو: ٽرانسليشن ڊپارٽمينٽ (دعوت اسلامي)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ؕ

ڪتاب پڙهڻ جي دعا

ديني ڪتاب يا اسلامي سبق پڙهڻ کان پهريان هيٺ ڏنل دعا پڙهي چڏيو اِنْ شَآءَاللّٰه جيڪو ڪجهه پڙهندا ياد رهندو، دعا هي آهي:

اَللّٰھُمَّ افْتَحْ عَلَیْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ عَلَیْنَا رَحْمَتَكَ یَا ذَاالْجَلَالِ وَالْاِكْرَام

ترجمو: اي الله عَزَّوَجَلَّ اسان تي علم ۽ حڪمت جا دروازا کولي ڇڏ ۽ اسان تي پنهنجي رحمت نازل فرماءِ! اي عظمت ۽ بزرگي وارا!

(مستطرف ج 1 ص40 دار الفكربيروت)

طالب غم مدينه بقيع و مغفرت

(نوٽ: اول آخر هڪ هڪ ڀيرو درود شريف پڙهي ڇڏيو)

رسالي جو نالو: چڱي نيت جون برڪتون

ڇاپو پهريون: ربيع الاول 1441هه، آڪٽوبر 2020ع

تعداد:

ڇاپيندڙ: مڪتبة المدينه عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه بابُ المدينه ڪراچي

مدني التجا: ڪنهن کي به هي ڪتاب ڇاپڻ جي اجازت ناهي

ڪتاب خريد ڪندڙ توجه فرمائن

ڪتاب جي ڇپائي ۾ ڪا وڏي خرابي هجي يا صفحا گهٽ هجن يا بائنڊنگ ۾ اڳتي پوئتي ٿي ويا هجن ته مڪتبة المدينه سان رابطو فرمايو.

شيخ طريقت، اميرِ اهلسنّت، بانيءِ دعوت اسلامي، حضرت علامہ

دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه

مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي

جو اُردو زبان ۾ رسالو

چڱي نيت جي برڪت

ترجمو:

ترانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي) هن رسالي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي بيشي نظر اچي ته ترانسليشن ڊپارٽمنٽ کي آگاهه ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ:

ترانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي) عالمي مدني مرڪز فيضان مدينه محله سوداگران پراڻي سبزي منڊي باب المدينه ڪراچي

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: translation@dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

چڱي نيت جي برڪت

دعاءِ عطار

يا رب ڪريم! جيڪو 21 صفحن جو رسالو ”چڱي نيت جي برڪت“ پڙهي يا ٻڌي وٺي ان جا سيئي نيڪ ڪم پنهنجي بارگاهه ۾ قبول فرماءِ ۽ ان کي جنت الفردوس ۾ پنهنجي پياري آخري نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو پاڙو نصيب فرماءِ.

اٰمِيْن بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِيْن صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

درود شريف جي فضيلت

الله پاڪ جي آخري نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمانِ تقرب نشان آهي: بيشڪ بروزِ قيامت ماڻهن مان منهنجي قريب تر اهو هوندو جيڪو مون تي سڀ کان وڌيڪ درود موڪلي. (ترمذي شريف، ج2 ص27، حديث484)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

نيت جي برڪت سا مغفرت جي دلچسپ حڪايت

منقول آهي تہ هڪ عجمي (يعني غير عربي شخص) ڪجهه ماڻهن (عربن) وٽان گذريو جيڪي ويهي مذاق ۽ چيڙ چاڙ ڪري رهيا هئا (عربي جا جملا ٻڌي) ان غريب سمجهيو تہ هي الله عَزَّوَجَلَّ جو ذڪر ڪري رهيا آهن، اهو حسنِ نيّت سان (يعني سني نيت سان) انهن

وانگر چوڻ شروع ڪري ڏنو، چيو وڃي ٿو تہ الله تعاليٰ سنڌي نيت جي ڪري ان عجمي کي بخشي ڇڏيو. (قوت القلوب ص 263)

سٺيون نيتون دشوار آهن ان ڪان تہ پڻي تي ڪوڙا ڪائڻ آسان آهي

سٺيون سٺيون نيتون ڪرڻ جي لاءِ ضروري آهي تہ ذهن حاضر رهي، جيڪو سٺين نيتن جو عادي ناهي ان کي شروع ۾ ڪوشش ڪري اهي عادتون اختيار ڪرڻيون پونديون، تنهنڪري شروع ۾ ان جي لاءِ مٿو جهڪائي، اکيون بند ڪري، ذهن کي مختلف خيالن کان خالي ڪري هڪ طرفو ٿيڻ مفيد آهي، هيڏانهن هوڏانهن نظرون گهمائيندي، بدن سان کيڏندي، خارش ڪندي، ڪا شيءِ رکندي ڪڻندي يا جلد بازي سان نيتون ڪرڻ چاهيندؤ تہ شايد ٿي نہ سگهن، نيتن جي عادت بڻائڻ جي لاءِ ان جي اهميت تي نظر رکندي اوهان کي سنجيدگي سان پنهنجو ذهن بڻائڻو پوندو، حضرت سيدنا نعيم بن حماد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: ”اسان جو پڻي تي ڪوڙا کائڻ سٺي نيت جي مقابلي ۾ آسان آهي“ (تنبيه المغترين ص 25)

دنياوي نعمتن جي سبب آخرت جي نعمتن ۾ ڪمي ايندي

حُجَّةُ الاِسلام حضرت سيِّدُنا امام ابو حامد محمّد بن محمّد غزالي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه جو ارشاد عالي آهي: الله عَزَّوَجَلَّ جي نعمتن سان لطف اندوز ٿيڻ گناهہ ناهي پر ان کان سوال ضرور ٿيندو ۽ جنهن کان حساب ۾ پڇا ڳاڇا ٿي تہ اهو هلاڪ ٿي ويندو ۽ جيڪو ماڻهو دنيا ۾ مباح شين کي استعمال ڪندو آهي جيتوڻيڪ ان کي قيامت ۾ ان تي

عذاب نہ ڏيندو پر انهيءَ مقدار ۾ آخرت جون نعمتون گهٽ ٿي وينديون، غور تہ ڪيو! ڪيڏي نہ وڏي نقصان جي ڳالهہ آهي جو انسان فاني نعمتن جي حصول ۾ تمام جلدي ڪندو آهي ۽ ان جي بدلي ۾ اُخروي نعمتن جي گهٽتائي سبب نقصان ڪڻندو.“ (احياءالعلوم ج 5 ص 98)

دُنیوی لذّات کا دل سے مٹا دے شوق تُو

کر عطا اپنی عبادت کا الٰہی ذوق تُو

اٰمِیْن بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

خوشبو لڳائڻ جون نيتون

الله تعالىٰ جي بيشمار نعمتن مان خوشبو بہ هڪ پياري نعمت آهي، ان جو استعمال ڪرڻ مباح (يعني نہ ثواب نہ گناهہ) آهي هي نعمت اهڙي طرح استعمال ڪرڻ گهرجي جو عبادت بڻجي وڃي ۽ ثواب بہ هٿ اچي، تنهنڪري ان کي عبادت بڻائڻ جي لاءِ سنيون سنيون نيتون ڪرڻيون پونديون، جڏهن بہ ڪو ڪم ڪيو تہ يڪدم شروع نہ ڪيو، پهريان ڪجهہ ترسو، ۽ ذهن تي زور ڏئي سنيون سنيون نيتون ڪيو، مثلاً خوشبو لڳائڻي آهي تہ ان جي شيشي ڪڻڻ کان پهرين ۽ جيڪڏهن ڪٽي ورتي تہ کولڻ کان پهرين اطمينان سان، مٿو جهڪائي ٿي سگهي تہ اکيون بند ڪري خوب توجهہ سان نيتون ڪيو، عطر لڳائڻ جي ذريعي مختلف ثوابن جو مشورو ڏيندي عارف بالله مُحقّق عَلَي الِاطلاق، خاتِم المُحَدِّثين حضرت

علامہ شيخ عبدالحق مُحَدِّث دهلوي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيه لکن ٿا: مباح ڪمن ۾ بہ سٺي نيت ڪرڻ جو ثواب ملندو، مثلاً خوشبو لڳائڻ ۾ اِتّباعِ سنت ۽ (مسجد ويندي لڳائڻ تي) مسجد جي تعظيم (جي نيت بہ ڪري سگهجي ٿي) فرحتِ دماغ (يعني دماغ جي تازگي) ۽ پنهنجي اسلامي ڀائرن کان ناپسنديده بدبو پري ڪرڻ جي نيت هجي تہ هر نيت جو الڳ ثواب ملندو. (اشعةاللمعات ج1 ص 37)

هتي حسب حال وڌيڪ نيتون بہ شامل ڪري سگهجن ٿيون مثلاً بِسْمِ الله پڙهي شيشي کٽندس، بِسْمِ الله پڙهي ڍَڪ کوليندس، بِسْمِ الله پڙهي لڳائيندس، مسلمانن ۽ فرشتن کي خوشبو سان فرحت (سُرور ۽ خوشي) پهچائندس، (خاص ڪري گرمين ۾ ڪپڙن جي اندر جيڪڏهن پگهر جي بدبو ٿي وڃي تہ هي نيت بہ ڪري سگهجي ٿي تہ) پاڻ کان بدبو پري ڪري مسلمانن کي غيبت کان بچائيندس (نماز کان پهريان لڳائڻ ۾ هي نيت بہ شامل ڪري سگهو ٿا تہ) نماز جي لاءِ زينت حاصل ڪندس، خوشبو سونگهي درود شريف پڙهندس (خوشبو نعمت آهي، ان جي استعمال ڪرڻ ۽ سونگهڻ ۾ بطور شڪرِ الٰهي) اَلحَمدُلله چوندس، خوشبو لڳائيندس تہ جيئن عقل ۾ اضافو ٿئي، ان سان ديني احڪام (ديني تعليم، ديني تدريس، سنتن ڀريا بيان وغيره) سمجهڻ ۾ مدد حاصل ڪندس "اِحياءُالعُلُوم" ۾ آهي: حضرت سيدنا امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيه فرمائن ٿا: **"جنهن جي خوشبو سٺي هجي ان جي عقل ۾ اضافو ٿيندو آهي"**. (احياءُالعلوم ج 5 ص 98)

خوشبو لڳائڻ جي غلط نيتن جي نشاندهي

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! خوشبو لڳائڻ ۾ اڪثر شيطان غلط نيت ۾ مبتلا ڪري ڇڏيندو آهي، تنهنڪري عطر لڳائڻ ۾ سٺين نيتن جو خصوصي اهتمام هئڻ گهرجي جيئن حُجَّةُ الاِسلام حضرت سيِّدُنا ابو حامد امام محمّد بن محمّد بن محمد غزالي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه جو فرمان عالي آهي: انهيءَ نيت سان خوشبو لڳائڻ ته جيئن ماڻهو واهه واهه ڪن يا قيمتي خوشبو لڳائي ماڻهن تي پنهنجي مالداري جي ڌاڪ ويهارڻ جي نيت هجي ته ان صورتن ۾ خوشبو لڳائڻ وارو گنهگار ٿيندو ۽ خوشبو بروز قيامت مردار کان به وڌيڪ بدبودار هوندي. (ايضاً)

دُنيا پسند کرتی ہے عطرِ گُلاب کو
لیکن مجھے نبی کا پسینہ پسند ہے

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

مدني قافلي ۾ سفر جي نيت جي برڪت

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! دعوت اسلامي جي سنتن جي تربيت جي مدني قافلن ۾ سفر ۽ روزانو محاسبي جي ذريعي نيڪ اعمال جو رسالو ڀري هر مدني مهيني جي ابتدائي ڏهن ڏينهن جي اندر اندر پنهنجي علائقي جي ذميدار کي جمع ڪرائڻ جو معمول بڻايو. اِنْ شَآءَاللّٰه بطفيل مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم بُري نيتن کان نجات ۽ سٺين نيتن جي عادت نصيب ٿيندي. ڪورنگي (ڪراچي سنڌ) جي هڪ

اسلامي ڀاءُ جي بيان جو خلاصو آهي، منهنجي فوج ۾ ملازمت هئي ۽ مان ماڊرن نوجوان هئس، البت نماز پڙهندو هئس، امڙ سائڻ جي بيماري جي ڪري سخت پريشاني هئي، هڪ اسلامي ڀاءَ انفرادي ڪوشش ڪندي مدني قافلي ۾ سفر جي ترغيب ڏني، مون معذرت ڪندي انهن کي چيو: امڙ سائڻ سخت بيمار آهي اهڙي حالت ۾ ان کي ڇڏي نٿو وڃي سگهان، انهن مشورو ڏنو: ”اوهان مدني قافلي ۾ سفر جي نيت ڪيو ته جڏهن به موقعو مليو ته ڪندس، ۽ اڄ نماز تَهَجُّد ادا ڪري ٻاڏائي اَمڙ جي صحت جي لاءِ دعا ڪيو اِن شَاءَ اللهعَزَّوَجَلَّ ضرور ڪرم ٿيندو ”انهن اها ڳالهه اهڙي مَن موهيندڙ انداز ۾ چئي جو دل کي وڻي وئي ۽ مون سفر جي نيت ڪئي، رات جو اٿي تَهَجُّد ادا ڪري خوب روئي روئي دعا گهري، پوءِ نمازِ فجر جي لاءِ مسجد ڏانهن ويس، واپسي تي جڏهن گهر پهتس ته حيرت سبب ٻيٺل ئي رهجي ويس! ڇا ٿو ڏسان ته منهنجي اها ڪمزور ۽ سخت بيمار ماءُ جيڪا پاڻ ٻيهي ڪري بيت الخلا (يعني واش روم) به نه وڃي سگهندي هئي اِطمينان سان ڪپڙا ڌوئي رهي آهي! مون عرض ڪيو: امڙ! اوهان آرام فرمايو، ڪٿي طبيعت وڌيڪ خراب نه ٿي وڃي، مان پاڻ ڪپڙا ڌوئي ڇڏيندس، ته فرمايائون: اَلْحَمْدُلله اڄ مون کي نه تڪليف آهي نه ڪو درد، مان پاڻ کي تمام تندرست محسوس ڪري رهي آهيان، هي ٻڌي منهنجي اکين مان خوشيءَ جا ڳوڙها نڪتا، منهنجي دل ۾ هڪ اطمينان جي ڪيفيت پيدا ٿي ته سفر جي نيت جي برڪت سان دعا کي مقبوليت ملي وئي آهي. اسلامي ڀاءَ سان ملاقات ٿيڻ تي تفصيل عرض ڪيو، ته انهن خوب

حوصلو وڌايو ۽ همدردانہ مشورو ڏنو تہ بنا دير جي مدني قافلي ۾ سفر ڪيو، تنهنڪري مان عاشقان رسول سان گڏ دعوت اسلامي جي سنتن جي تربيت جي مدني قافلي جو مسافر بڻجي ويس، اَلْحَمْدُلله عَزَّوَجَلَّ مدني قافلي ۾ سنتن ڀري سفر ۽ ان دوران عاشقان رسول جي صحبت جي برڪت سان اسان جي گهر ۾ مدني ماحول بڻجي ويو، مون جهڙو ماڊرن نوجوان ڏاڙهي ۽ عمامو سجائي ڪري سنتن جي خدمت ۾ لڳي ويو، امڙ سائڻ ۽ منهنجي گهرواري اسلامي ڀينرن جي اجتماع ۾ شرڪت ڪنديون آهن، غور فرمايو! مون صرف مدني قافلي ۾ سفر جي نيت ڪئي ۽ ان جي ڪري برڪت ئي برڪت نصيب ٿي، خبر ناهي مدني قافلي ۾ سنتن ڀري سفر جون ڇا ڇا مدني بهارون هونديون! ڪاش هر اسلامي ڀاء هر مهيني گهٽ ۾ گهٽ ٽن ڏينهن جي مدني قافلي ۾ سفر جو عادي بڻجي وڃي.

اچّھی نیّت کا پھل پاؤ گے بے بدل | سب کرو نیّتیں قافلے میں چلو
دُور بیماریاں اور ناداریاں | ہوں ٹلیں مشکلیں قافلے میں چلو

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللهُ عَلٰی مُحَمَّد

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! ڏٺو توهان! مدني قافلي جي نيت ڪرڻ واري جو ٻيڙو پار ٿي ويو. اَلْحَمْدُلله امڙ جي صحت سان گڏوگڏ سڄي گهر جي لاءِ آخرت جي راحت حاصل ڪرڻ جي لاءِ تياري جو ذريعو بہ بڻجي ويو. واقعي سٺي نيّت تہ سٺي نيت هوندي آهي، ۽ سٺي نيت سان مدني قافلي ۾ سفر ڪرڻ جي ڇا ڳالهہ ڪجي!

جڏهن جتي پائڻ ۾ تڪليف پير تان ابتدا ڪئي تہ...

حضور مُحَدِّثِ اعظم پاڪستان حضرت علامہ مولانا سردار احمد قادري چشتي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه جو هڪ شاگرد فرمائي ٿو تہ مان 1955 ۾ جڏهن دورهءِ حديث شريف مان فارغ ٿيس ۽ پاڻ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه وٽ اجازت جي لاءِ آيس، مون غلطي سان پنهنجي جتي پهرين ڪابي پير ۾ پاتي، پاڻ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه ڏسي مون کي يڪدم واپس گهرايو، مون کي پنهنجي غلطي جو احساس ٿي ويو، پاڻ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه (مون کي نيڪي جي دعوت ڏيندي) فرمايائون: جتي پائڻ ۾ سنت هي آهي تہ پهرين ساڄي پير ۾ پاتي وڃي ۽ لاهڻ ۾ سنت هي آهي تہ پهرين ڪابي پير مان لاٿي وڃي. (حيات محدث اعظم ص 85)

جُتي پائڻ جون نيتون

ڪو بہ نيڪ ڪم يڪدم شروع ڪرڻ بدران پهريان ڪجھ ترسي ڪري نيت ڪرڻ جي عادت بڻائڻ گهرجي مثلاً جتي پائڻ لڳو تہ ترسو ۽ حسب حال پهرين اهي نيتون ڪري وٺو: * اِتباعِ سنت ۾ جتي پائيندس ❖ هلڻ واري جي جتين جو آواز سرڪار مدينہ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کي ناپسند هو انهيءَ ڪري راهہ هلندي يا ڏاڪڻ تان لهندي يا چڙهندي آواز پيدا نہ ٿئي ان جو خيال رکندس ۞ بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡم پڙهي ڪري پائيندس ❖ جتين جي ذريعي پير کي زخم يا گندگي وغيره کان محفوظ رکڻ جي ڪوشش جي ذريعي عبادت تي مدد حاصل ڪندس ❖ پائڻ ۾ ساڄي جتي کان ابتدا ڪري سنت ادا ڪندس ❖ سنتِ تنظيف ادا ڪندس يعني پيرن کي مَر مٽي کان

بچائيندس، انهيءَ طريقي سان حسب حال وڏيڪ نيتون بہ ڪري سگهجن ٿيون ائين جتي لاهڻ وقت بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡم پڙهي کابي کان ابتدا ڪري، موقعو هجي تہ بزرگن جي ادا سان مشابهت ڪندي جُتين جو اڳيون رخ قبلي ڏانهن رکڻ جون نيتون ٿي سگهن ٿيون. جوتا قبلي رخ رکڻ جي باري ۾ عرض آهي تہ حضور مُحَدِّث اعظم پاڪستان حضرت علامہ مولانا سردار احمد رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه جي شاگرد ۽ مريد، منهنجي مخدوم و محترم حضرت قبلہ مفتي عبداللّطيف صاحب اَطَالَ اللّٰهُ عُمرَه جي صحبت ۾ ڪجھ ڏينهن سگ مدينہ عُفِي عنہ کي رهڻ جي سعادت ملي، انهن ڏينهن مفتي صاحب مُدَّظِلّہ جو هي عمل ڏٺو جو اسان جي بي ترتيب رکيل جتين، چپلن جو رخ پنهنجي مبارڪ هٿن سان قبلي ڏانهن ڪندا ها مون تعجب ڪندي سبب دريافت ڪيو تہ فرمايائون: مون قبلہ استاد گرامي حضور محدث اعظم حضرت مولانا سردار احمد رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه کي ڏٺو تہ پاڻ نہ صرف جتيون بلڪ هر شيءِ قبلي رخ رکڻ پسند ڪندا ها ۽ ان عمل کي سرڪارِ غوث اعظم رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه جي انهيءَ حڪايت ڏانهن اشارو ڪيو جيئن تہ

هڪ پيري جيلان شريف جي مشائخِ ڪرام رَحِمَهُمُ اللّٰه عَلَيۡهِم جو هڪ وفد حضور سيدنا غوث اعظم رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه جي خدمت سراپا عظمت ۾ حاضر ٿيو، انهن سندن جي لوٽي شريف کي قبلي رخ نہ ڏٺو (تہ ان پاسي سندن جو ڌيان ڏياريو ان تي) پاڻ رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه پنهنجي خادم کي جلال پري نظر سان ڏٺو. اهو پاڻ رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه جي جلال کي برداشت نہ ڪندي

يڪدم ڪريو ۽ تڙپي تڙپي جان ڏني، هاڻي هڪ نظر لوٽي تي وڌي ته لوٽو خود بخود قبلي رخ تي ويو. (بهجةالاسرار ص 101)

هي عام دستور آهي جنهن سان محبت ٿيندي آهي ان جي هر ادا پياري لڳندي آهي، اَلحَمدلله عَزَّوَجَلَّ سگِ مدينه عفي عنه کي سرڪار غوث اعظم رَحمَةُ اللهِ عَلَيه ۽ حضور محدثِ اعظم پاڪستان رَحمَةُ اللهِ عَلَيه سان بيحد محبت آهي، تنهنڪري جڏهن کان سندن جي هي ادا معلوم ٿي آهي ان ادا کي ادا ڪرڻ جي عادت بڻائي آهي ۽ پنهنجي لوٽي، چپل ۽ بين شين جو اڪيون رخ قبلي ڏانهن رهي ان جي ڪوشش رهندي آهي، سٺي سٺي نيتن سان الله وارن جي نقل ۾ به يقيناً برڪت ئي برڪت آهي ۽ چو نه هجي، ڪائنات جي تمام الله وارن جي سردار، مديني جي تاجدار صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمان مشڪبار آهي: اَلْبَرَکَةُ مَعَ اَکَابِرِکُم. يعني برڪت توهان جي بزرگن سان گڏ آهي. (المعجم الاوسط ج 6 ص 342 حديث 8991)

”چل مديــنه“ جي سنت آڳرن جي نسبت سان جوتا پائڻ جا 7 مدني گل

دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينه جي شايع ٿيل 32 صفحن تي مشتمل رسالو “101 مدني گل” صفحي 20 کان 22 تان عرض آهي: فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم (1) جوتا ڪثرت سان استعمال ڪيو جو انسان جيستائين جوتا پائي رکندو آهي ڄڻ اهو سوار هوندو آهي (يعني گهٽ ٿڪجندو آهي) (مسلم ص 1161 حديث 2096) (2) جوتا پائڻ کان پهرين چنڊي ونو ته جيئن ڪو جيت يا پٿري وغيره هجي ته نڪري وڃي، چون تا ڪنهن جڳهه دعوت مان فارغ ٿي هڪ

شخص جيئن ئي جوتا پاتا تہ رڙ نڪري ويس ۽ پير رتورت ٿي ويو،
دراصل ٿيو ائين جو ڪائڻ دوران ڪنهن نوڪدار هڏي اچلائي تہ اها
جوتي جي اندر هلي وئي ۽ پائڻ واري بنا چنڊڻ جي جوتا پاتا تہ پير
زخمي ٿي ويو (3) سنت هي آهي تہ پهرين ساڄو جوتو پايو پوءِ کاٻو
۽ لاهڻ وقت پهرين کاٻو ۽ پوءِ ساڄو. **فرمان مصطفيٰ**صَلَّى اللهُ عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم:
جڏهن توهان مان ڪو جوتو پائي تہ ساڄي کان ابتدا ڪري ۽ جڏهن
لاهي تہ کاٻي کان ابتدا ڪرڻ گهرجي تہ جيئن ساڄو پير پائڻ ۾
پهرين ۽ لاهڻ وقت آخر ۾ رهي. (بخاري ج 4 ص 65 حديث 5855) **نُزهَةُ القاري**
۾ آهي: مسجد ۾ داخل ٿيڻ وقت حڪم هي آهي تہ پهرين ساڄو پير
مسجد ۾ رکي ۽ جڏهن مسجد کان نڪري تہ پهرين کاٻو پير ڪڍي،
مسجد ۾ داخل ٿيڻ وقت ان (جوتي پائڻ جي ترتيب واري) حديث تي
عمل دشوار آهي. اعليٰ حضرت امام احمد رضا خان رَحۡمَةُاللهِ عَلَيۡه هن جو
هي حل ارشاد فرمايو: جڏهن مسجد ۾ وڃڻ ٿئي تہ پهرين کاٻو پير
ڪڍي ڪري جوتي تي رکي وٺي پوءِ ساڄو پير جوتي مان ڪڍي
مسجد ۾ داخل ٿئي، ۽ جڏهن مسجد کان ٻاهر نڪرو تہ کاٻو پير
ٻاهر ڪڍي جوتي تي رکو پوءِ ساڄو پير ڪڍي ڪري ساڄو جوتو
پائي وٺو پوءِ کاٻو پائي وٺو. (نزهة القاري ج5 ص 530) حضرت سيدنا ابن
جوزي رَحۡمَةُ اللهِ عَلَيۡه فرمائن ٿا: جيڪو شخص هميشہ جوتا پائڻ وقت
ساڄي پير کان ۽ لاهڻ وقت کاٻي پير کان ابتدا ڪري اهو تِري جي
بيماري کان محفوظ رهندو. (حياة الحيوان ج 2 ص 289) (4) مرد مرداڻو ۽
عورت زنانہ جوتا استعمال ڪري (5) ڪنهن حضرت سيِّدتُنا عائشہ
صديقہ رَضِيَ اللهُ عَنۡهَا جن کي عرض ڪيو هڪ عورت (مردن جيان) جوتا

پائيندي آهي، انهن فرمايو: رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مرداڻي عورت تي لعنت فرمائي آهي. (ابو داؤد ج 4 ص 84 حديث 4099) صدرُالشَّريعه، بدرُالطَّريقه حضرت علامه مولانا مفتي امجد علي اعظمي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: يعني عورتن کي مرداڻا جوتا نه پائڻ کپن، بلڪ اهي تمام ڳالهيون جن ۾ مرد ۽ عورتن جو امتياز (يعني فرق) ٿيندو آهي ان مان هر هڪ کي ٻئي جي وضع اختيار ڪرڻ (يعني نقل ڪرڻ) منع آهي، نه مرد عورت جي وضع (يعني طرز) اختيار ڪري نه عورت مرد جي. (بهار شريعت ج 3 ص 422) (6) جڏهن ويهو ته جوتا لاهي ڇڏيو جو ان سان پيرن کي آرام ملندو (7) استعمال ٿيل جوتو اونڌو پيل هجي ته سڌو ڪري ڇڏيو (تنگدستي جو هڪ سبب هي به آهي ته) اونڌي جوتي کي ڏسي ۽ ان کي سڌو نه ڪرڻ . هزارين سنتون سکڻ جي لاءِ مڪتبة المدينه جي شايع ٿيل ٻه ڪتاب 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بهار شريعت“ حصو 16 (صفحا 304) پڻ 120 صفحن جو ڪتاب ”سنتون ۽ آداب“ هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو.

اعليٰ حضرت جي خدمت ۾ سوال

منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امام اهلسنت، مُجَدّد دين و ملت مولانا شاهه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه جي خدمت ۾ ڪجهه ائين عرض ڪيو ويو: ڪجهه غريب مسلمان تبليغ صلواة (يعني نماز جي تبليغ جي لاءِ) شهر کان ٻاهرين وسندي (يعني ڳوٺن) ۾ پيادل اُس ۽ اُڃ جي تڪليف برداشت ڪري بنا ڪنهن ذاتي نفعي جي لالچ جي فِي سبيلِ الله اڌ رات جو اٿي ويا ۽ ٻئي ڏينهن واپس آيا، ڪجهه ماڻهو ان ۾

ٻُڪايل ۽ اُڃايل بہ شامل هئا، انهن جي ڪوشش سان تقريباً هڪ سؤ مسلمان نماز جي لاءِ تيار ٿيا، بيان ڪيو وڃي انهن جي لاءِ ڇا اَجر آهي تہ جيئن اڳتي جي لاءِ بہ همٿ وڌي. اسان جي انهيءَ نيڪ ڪم تي هڪ شخص چيو: "ان ۾ ڇا رکيو آهي! هر ڪو پنهنجي لاءِ نماز پڙهندو توهان ڪوشش ڇو ٿا ڪيو؟" اهو شخص ڪيئن آهي جيڪو ماڻهن جو حوصلو گهٽائي ٿو؟

اعليٰ حضرت جو جواب: منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امام اهلسنت، مُجَدّدِ دين وملت مولانا شاهہ امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه ڪجھ ائين جواب ارشاد فرمايو: نماز جي دعوت ڏيڻ وارن جي لاءِ انهن جي نيت تي عظيم اجر آهي، نبي ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمائن ٿا: جيڪڏهن الله عَزَّوَجَلَّ توهان جي ذريعي ڪنهن هڪ شخص کي هدايت عطا فرمائي تہ هي توهان جي لاءِ ان ڪان سنو آهي جو توهان وٽ ڳاڙها اُٺ هجن. (صحيح مسلم ص 1311 حديث 2406) هدايت جي لاءِ ايندي ويندي جيترا قدم انهن کنيا آهن هر قدم تي ڏهہ نيڪيون آهن. (جيئن الله تعاليٰ سيپاري 22 سورة يٰسين جي آيت نمبر 12 ۾ ارشاد فرمائيندو آهي:)

وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوْا وَاٰثَارَهُم ترجمو ڪنزالايمان: ۽ اسان لکي رهيا آهيون جو ڪجھ انهن اڳتي موڪليو ۽ جيڪي نشانيون پنيان ڇڏي ويا

اهو چوڻ تہ "توهان ڪوشش ڇو ٿا ڪيو" شيطاني قول آهي. اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهْی عَنِ الْمُنْكَر (يعني نيڪي جو حڪم ڏيڻ ۽ برائي ڪان منع ڪرڻ) فرض آهي، فرض ڪان روڪڻ شيطاني ڪم آهي. (شڪار جي منع

باوجود) بني اسرائيل مان جنهن بہ (چنچر جو) مڇي جو شڪار ڪيو هو اهي بہ پولا بڻايا ويا هئا ۽ جنهن انهن ڪي نصيحت ڪرڻ کان منع ڪيو هو (اهي بہ تباھ ٿي ويا) (منع ڪرڻ وارن جو قول سيپاري 9 سورة الاعراف جي آيت نمبر 164 ۾ بيان ڪيو ويو آهي:)

لِمَ تَعِظُوْنَ قَوْمًا ۙ اللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ؕ

ترجمو ڪنزالايمان: انهن ڪي ڇو نصيحت ڪريو ٿا جن کي الله هلاڪ ڪرڻ وارو آهي يا انهن کي سخت عذاب ڪرڻ وارو آهي.

(تہ پوءِ گناهن کان روڪڻ وارن کي گناهن کان روڪڻ واري نيڪ ڪم کان منع ڪرڻ وارا) بہ تباھ ٿي ويا ۽ نصيحت ڪرڻ وارن نجات حاصل ڪئي. ۽ اهو چوڻ تہ "هن (يعني نماز جي دعوت ڏيڻ واري ڪم) ۾ ڇا رکيو آهي!" سڀ کان سخت جملو آهي، چوڻ واري کي تجديدِ اسلام ۽ تجديدِ نڪاح ڪرڻ گهرجي. واللّٰه تعاليٰ اعلم. (ملخص از فتاوٰي رضويه مخرجه ج 5 ص 117)

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه جي هن مبارڪ فتويٰ ۾ نيڪي جي دعوت ڏيڻ واري جي حوصلہ شِڪني ڪرڻ وارن جي انهيءَ جملي تہ "توهان ڪوشش ڇو ٿا ڪيو" کي شيطاني قول قرار ڏئي ان جي مَذمّت ڪئي وئي آهي، هتي اهي ماڻهو عبرت حاصل ڪن جيڪي ڪڏهن مبلغن کي چئي ڇڏيندا آهن تہ "ڇڏيو ان کي سمجهائڻ جو ڇا فائدو هي تہ نيڪي جي دعوت مڃي ئي نٿو" (گناھ نٿو ڇڏي، سُڌري نٿو، سڌي راھ تي نٿو اچي) هي

جملو بلڪل غلط غلط ۽ غلط آهي، يقيناً سمجهائڻ فائدي کان خالي ناهي، سني نيت هجي ته اصلاح جي لاءِ سمجهائڻ نيڪي جو ڪم آهي ته ڇا ”ثواب“ ملڻ ۾ ”فائدو“ ناهي؟ هي مجي ئي نتو!“ ڇئي اوهان ڇا چوڻ چاهيو ٿا؟ ڇا اوهان نٿا ڄاڻو ته مبلغ جي ذميداري ”مڃائڻ“ ناهي فقط ”پهچائڻ“ آهي. مڃائڻ واري ذات ربِ ڪائنات عَزَّوَجَلَّ جي آهي، ان فتوي ۾ ”مسلم شريف“ جي هي حديث پاڪ بيان ڪئي وئي آهي ته جيڪڏهن الله عَزَّوَجَلَّ توهان جي ذريعي ڪنهن هڪ شخص کي هدايت عطا فرمائي ته هي توهان جي لاءِ ان کان سنو آهي جو توهان وٽ ڳاڙها اُٺ هجن. (مسلم ص 1311 حديث 2406)
حضرت علامہ يحيٰ بن شرف نَوَوِي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه هن حديث پاڪ جي شرح ۾ لکن ٿا: ڳاڙها اُٺ عرب وارن جو قيمتي مال سمجهيو ويندو هو، انهيءَ ڪري ضَربُ المَثَل (يعني چوٽي) جي طور تي ڳاڙهن اُنن جو ذڪر ڪيو ويو. اُخروي امور کي دنيا جي شين سان تشبيه (يعني مثال) ڏيڻ صرف سمجهائڻ جي لاءِ آهي، نه ته حقيقت هي آهي ته آخرت جو هڪ ذرو به دنيا ۽ ان جهڙيون جيتريون دنيائون تصور ڪيون وڃن، ان سڀ کان بهتر آهي. (شرح مسلم للنووي ج 15 ص 178)

مُفسّر شهير، حڪيمُ الاُمّت، حضرت مفتي احمد يار خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه هن حديث پاڪ جي حوالي سان فرمائن ٿا: يعني هڪ ڪافر کي مسلمان بڻائڻ دنيا جي وڏي دولت کان به بهتر آهي بلڪ ڪافر کي قتل ڪرڻ کان به بهتر آهي جو ان کي رغبت ڏئي مسلمان ڪيو

وجي تہ (اللّٰہ چاھيو تہ) ان سان ان جو (آئنده) سڄو نسل مسلمان ٿيندو. (مراٰة المناجيح ج 8 ص 4)

سیکھنے سنّتیں قافِلے میں چلو — لوٹنے رحمتیں قافِلے میں چلو
ہوں گی حل مشکلیں قافِلے میں چلو — پاؤگے بَرَکتیں قافِلے میں چلو

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّد

مدني قافلي ۾ سفر جون 44 نيتون

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! اعليٰ حضرت رَحۡمَةُ اللّٰہِ عَلَيۡه جن کان ڪيل سوال جي ذريعي اها بہ خبر پئي تہ نمازن جو جذبو رکڻ وارا انهيءَ دور ۾ نيڪي جي دعوت جي لاءِ قافلي ۾ سفر ڪندا هئا ۽ هاڻي فيضانِ رضا سان انهيءَ مدني ڪم جي لاءِ عاشقانِ رسول جي مدني تحريڪ دعوت اسلامي بہ قائم ٿي وئي آهي. جنهن جو پيغام هي ستون لکڻ وقت دنيا جي 150 ملڪن ۾ پهچي چڪو آهي! سنتن جي تربيت جي مدني قافلي جي مسافرن جا تہ ڀاڳ کلي ويندا آهن ۽ نيڪين جو ڍير لڳي ويندو آهي ان مدني سفر ۾ جيترين سٺيون سٺيون نيتون وڌيڪ ڪندا اِن شاءَ اللّٰہ عَزَّوَجَلَّ اوترو ثواب بہ وڌندو ويندو، مثلاً حسب حال اهي نيّتون ڪري سگهجن ٿيون: ❖ جيڪڏهن شرعي مقدار جو سفر آهي تہ گهر مان روانگي کان اڳ ۾ سفر جون بہ رڪعتون ادا ڪندس ❖ پنهنجي ذاتي خرچ تي سفر ڪندس ❖ پنهنجي پيسن مان ڪائيندس ❖ سواريءَ جي دعا پڙهندس ۽ موقعو مليو تہ پڙهائيندس ❖ جيڪڏهن ڪنهن اسلامي

پاءُ ڪي جڳهہ نہ ملي تہ پنهنجي سيٽ تي منٿ ڪري ويهاريندس ❖ بس يا ريل گاڏي ۾ ڪو پوڙهو يا بيمار مسلمان نظر ايندو تہ ان جي لاءِ سيٽ خالي ڪندس ❖ مدني قافلي وارن جي خدمت ڪندس ❖ اميرِ قافلہ جي اطاعت ڪندس ❖ زبان، اکين ۽ پيٽ جو قفلِ مدينہ لڳائيندس يعني فضول ڳالهائڻ، فُضُول ڏسڻ کان بچندس ۽ خواهش کان گهٽ کائيندس ❖ سفر ۾ هر موقعي تي مدني انعامات تي عمل جاري رکندس ❖ وضوء، نماز ۽ قرآن پاڪ پڙهڻ ۾ جيڪي غلطيون هونديون اهي عاشقانِ رسول جي صحبت ۾ رهي درست ڪندس (جاڻڻ وارو اها نيّت ڪري تہ سيکاريندس.) ❖ سنّتون ۽ دعائون سکندس ۽ ❖ ٻين کي سيکاريندس ۽ ❖ انهن تي سڄي زندگي عمل ڪندو رهندس ❖ سيئي فرض نمازون مسجد جي پهرين صف ۾ تکبيرِ اولىٰ سان باجماعت ادا ڪندس ❖ تَهَجُّد، اشراق، چاشت ۽ اَوّابين جا نفل پڙهندس ❖ هڪ گهڙي بہ ضايع ٿيڻ نہ ڏيندس، فارغ وقت مليو تہ الله، الله ڪندو رهندس، دُرُود شريف پڙهندو رهندس (درس ۽ بيان بغير ڪجهہ پڙهڻ جي خاموشيءَ سان ٻُڌڻو آهي. ❖ صداءِ مدينه لڳائيندس يعني فجر جي نماز جي لاءِ مسلمانن کي جاڳائيندس ❖ رستي ۾ جتي مسجد نظر ايندي تہ وڏي آواز سان صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! چئي صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد چوندس ۽ چورائيندس ❖ بازار ۾ وڃڻو پيو تہ خاص طور تي نظرون جهڪائي بازار جي دعا پڙهندس ۽ موقعو مليو تہ پڙهائيندس ❖ مسلمانن کي سلام ڪري انهن سان محبت ۽ شفقت واري انداز ۾ ملاقات ڪندس ❖ خوب انفرادي ڪوشش ڪندس ❖ هتو هٿ مدني قافلي ۾ سفر جي

لاءِ مسلمانن کي تيار ڪندس ❖ نيڪيءَ جي دعوت ڏيندس ❖ درس ڏيندس ❖ موقعو مليو تہ سنّتن ڀريو بيان ڪندس ❖ جتي قافلو ويندو اتان جي ڪنهن بزرگ جي مزار شريف تي مدني قافلي سان گڏ حاضري ڏيندس ❖ سنّي عالم جي زيارت ڪندس❖ جيڪڏهن مدني قافلي جو ڪو مسافر بيمار ٿي پيو تہ تيمار داري ڪندس (يعني ان جي خدمت چاڪري ڪندس) ❖ (جيڪڏهن ڪنهن مسافر وٽ خرچ ختم ٿي ويو تہ اميرِ قافلہ جي مشوري سان ان جي مالي مدد ڪندس ❖ سفر ۾ پنهنجي لاءِ، پنهجي گهروارن جي لاءِ ۽ امتِ مسلمہ جي ڀلائيءَ لاءِ دعا گهرندس. ❖ جنهن مسجد ۾ ترسنداسين ان مسجد ۽ اتان جي وضو خاني جي صفائي ڪندس ❖ جيڪڏهن ڪنهن بنا سبب جي سختي ڪئي تڏهن بہ صبر ڪندس ❖ ٺڪاوٽ وغيره جي ڪري ڪاوڙ آئي تہ زبان جو قفلِ مدينہ لڳائيندي صبر ڪندس❖ جيڪڏهن مسجد ۾ مدني قافلي کي ترسڻ جي اجازت نہ ملندي تہ ڪنهن سان اٽڪڻ بدران ان کي پنهنجي اخلاص جي گهٽتائي تصور ڪندس ۽ مدني قافلي سان گڏ هٿ کڻي ڪري ڀلائيءَ جي دعا ڪندي واپس موٽندس ❖ جيڪڏهن ڪو جهيڙو ڪندو تہ حق تي هجڻ جي باوجود ان سان جهيڙو نہ ڪري حديث ۾ ڏنل ان بشارت صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو حقدار بڻجندس، جنهن ۾ نبي ڪريم صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ارشاد فرمائن ٿا: جيڪو حق تي هئڻ باوجود جهيڙو نہ ڪري مان ان جي لاءِ جنّت جي (اندرئين) ڪناري ۾ هڪ گهر جو ضامن آهيان. (سنن ابي داؤد ج 4، ص 332، الحديث 4800) جيڪڏهن ڪنهن ظلم ڪندي ماريو تڏهن بہ جوابي ڪاروائي ڪرڻ بدران

شڪر ادا ڪندس چوته راهِ خدا عَزَّوَجَلَّ ۾ مار کائڻ باوجود سين تي مضبوط رهڻ واري سنّتِ بلالي ادا ٿي ❖ جيڪڏهن منهنجي ڪري ڪنهن مسلمان جي دل آزاري ٿي وئي ته انهيءَ وقت سهڻي انداز ۾ معافي گهرندس ❖ جيئن ته هر وقت گڏ رهڻ ۾ حق تلفين جو گهڻو امڪان رهندو آهي تنهنڪري واپسيءَ تي نهايت عاجزيءَ سان هڪ هڪ کان مُعافي گهرندس ❖ (شرعي) سفر کان واپسيءَ تي گهروارن جي لاءِ تحفو وٺي وڃڻ جي سنّت ادا ڪندس ❖ (سفر جيڪڏهن شرعي هوندو ته) مسجد ۾ اچي غير مڪروه وقت ۾ سفر تان واپسي جا ٻه نفل ادا ڪندس.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

امت مصطفيٰ جي خصوصيت

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! الله ربُّ العِباد عَزَّوَجَلَّ هن امت جي خصوصيت بيان ڪندي سيپاري 4 سورت آل عمران جي آيت نمبر 110 ۾ ارشاد فرمائي ٿو:

كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَ تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ؕ

ترجمو ڪنزالايمان: توهان ڀلا آيو انهن سيني امتن کان جيڪي ماڻهن ۾ ظاهر ٿيون چڱائي جو حڪم ڪريو ٿا ۽ برائي کان روڪيو ٿا ۽ الله (تعاليٰ) تي ايمان رکو ٿا.

اَلحَمدُلله اسان خوش نصيب آهيون

اَلحَمدُلله عَزَّوَجَلَّ! اسان خوشنصيب آهيون جو الله عَزَّوَجَلَّ جي حبيبِ مڪرم صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو دامن ڪرم اسان جي گنهگار هٿن ۾ آيو، يقيناً اسان جا پيارا ۽ مٺا مٺا آقا مڪي مدني مصطفيٰ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم تمام اَنبياءِ ڪرام عَلَيهِمُ الصَّلوٰةُ وَالسَّلام ۾ سڀني کان افضل ۽ اعليٰ آهن ۽ پاڻ ڪريم صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي صدقي ۾ سندن جي اُمت بہ سڀني اُمَمِ سابِقہ (يعني پوئين امتن) کان افضل آهي. افضليت جو سبب هرگز هرگز هي ناهي تہ هن اُمت ۾ سرمائي دارن جي ڪثرت هوندي يا اهي ماڻهو دنياوي طور تي گهڻا تعليم وارا هوندا، انهن ۾ انجينيئر ۽ ڊاڪٽرن جي گهڻائي هوندي، نہ ئي فضيلت جو سبب هي آهي تہ هي جنگجو، بهادر ۽ طاقتور هوندا يا اهي انهيءَ ڪري افضل آهن تہ نهايت ئي چالاڪ ۽ هوشيار هوندا، بلڪ انهن جي فضيلت جو سبب تہ هي آهي جو اهي اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهيٌ عَنِ الْمُنْكَر (يعني ڀلائي جو حڪم ڏيڻ ۽ برائي کان روڪڻ) جي اهم منصب تي فائز آهن. الله عَزَّوَجَلَّ ڪري تہ اسان پنهنجي ان عظيم منصب جي اهميت کي سمجهڻ ۾ ڪامياب ٿي وڃون.

اَمْرٌبِالمعرُوفِ وَنهيٌ عَنِ المُنڪَر جي تعريف

مُفسّر شهير، حڪيمُ الاُمّت، حضرت مفتي احمد يار خان رَحْمَةُ الله عَلَيْه "تفسير نعيمي" ۾ انهن آيتن جي حوالي سان فرمائن ٿا: "اَلْمَعْرُوْف" ۽ "اَلْمُنْكَر" ۾ سڀئي ڀلائيون مُستَحَبَّات کان اِيمانِيَّات (يعني مُستَحب کان وٺي اسلامي عقيدن تائين) داخل آهن،

۽ سموريون برائيون مَڪروهات ڪان ڪُفرِيَّات (يعني ناپسنديده ڳالهين ڪان هر قسم جي ڪفر تائين) شامل آهن. ۽ "اَمر" (جي معنيٰ حڪم آهي) يعني (هتي) حڪم مان مراد هر قسم جو حڪم آهي، زباني هجي يا قلمي يا طاقت وارو هجي، چاهي وڏن سان عرض ڪري ڪيو يا ساٿين سان مشورو ڪري ڪيو يا ننڍن کي زور ڏئي حڪم ڪيو، يعني توهان جو شان هي آهي تہ هر ڀلائي جو هر طرح حڪم ڏيو ۽ هر خوبي هر طرح ڦهلايو، ۽ هر برائي کي هر طرح سان مٽايو ۽ ماڻهن کي ان (يعني برائي) کان پري رکو، وڏيڪ فرمائن ٿا: هن آيت شريف ۾ چڻ فرمايو ويو تہ اي محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي اُمت! توهان منهنجي صفتِ هدايت جا مَظهر (يعني ظاهر ڪرڻ وارا) آهيو، تنهنڪري اوهان بهترين امت آهيو، توهان جي ڪري سيئي ماڻهو فائدو حاصل ڪندا رهندا، مان توهان جي ذريعي ماڻهن کي ايمان، قرآن ۽ عِرفان (يعني پنهنجي سُڃاڻپ) بخشيندس ۽ توهان جي ئي روشني سان انهن کي راهِ جِنان (يعني جنّت جو رستو) ڏيکاريندس، جيڪو مون تائين پهچڻ چاهي ٿو اهو توهان جي زُمري (يعني گروهه) ۾ اچي وڃي. (تفسير نعيمي ج 4 ص 89، 95)

سنّتيں عام کريں دين کا ہم کام کريں
نيک ہو جائيں مسلمان مدينے والے

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

مسلمانن جي وڏي اڪثريت بي عملي جو شڪار آهي

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! مسلمانن ۾ ”نيڪي جي دعوت“ عام ڪرڻ جي جيتري ضرورت اڄ آهي شايد پهرين ڪڏهن تي هجي. افسوس صد ڪروڙ افسوس! اڄ مسلمانن جي وڏي اڪثريت بي عملي جو شڪار آهي، نيڪيون ڪرڻ نفس جي لاءِ بيحد دشوار ۽ گناهه ڪرڻ تمام آسان ٿي چڪو آهي، مسجدن جي ويراني ۽ سينيما گهرن ۽ ڊرامه گاهن جي رونق دين جو درد رکندڙن کي رت جا ڳوڙها روئاري ٿي. ٽي وي، وي سي آر، ڊش انٽينا، انٽرنيٽ ۽ ڪيبل جو غلط استعمال ڪرڻ وارن جڻ پنهنجي اکين مان حياءَ ختم ڪري ڇڏيو آهي، ضرورتون پوريون ڪرڻ ۽ سهولتن کي حاصل ڪرڻ جي حد کان وڌيڪ جدوجهد مسلمانن جي وڏي تعداد کي آخرت جي فڪر کان بلڪل غافل ڪري ڇڏيو آهي، گار ڏيڻ، تهمت لڳائڻ، بدگماني ڪرڻ، غيبت ڪرڻ، چغلي لڳائڻ، ماڻهن جا عيب ڄاڻڻ جي جستجو ۾ رهڻ، ماڻهن جا عيب کولڻ، ڪوڙ ڳالهائڻ، ڪوڙا واعدا ڪرڻ، ڪنهن جو ناحق مال کائڻ، رت وهائڻ، ڪنهن کي بنا اجازتِ شرعي تڪليف ڏيڻ، قرض دٻائڻ، ڪنهن جي شيءِ عاريتاً (يعني وقتي طور تي وٺي) واپس نه ڪرڻ، مسلمانن کي بُرن لقبن سان پڪارڻ، ڪنهن جي شيءِ ان کي سٺو نه لڳڻ جي باوجود بہ بنا اجازت استعمال ڪرڻ، شراب پيئڻ، جوا کيڏڻ، چوري ڪرڻ، زنا ڪرڻ، فلمون ڊرامه ڏسڻ، ڳائڻ وڄائڻ ٻڌڻ، وياج ۽ رشوت جي ليڻ ڏيڻ ڪرڻ، ماءُ پيءُ جي نافرماني ڪرڻ ۽ انهن کي ستائڻ، امانت ۾ خيانت ڪرڻ، بدنگاهي ڪرڻ، عورتن جو مردن جي ۽

مردن جو عورتن جي مشابهت (يعني نقل) ڪرڻ، بي پردگي، غُرور، تڪَبُّر، رياڪاري، پنهنجي دل ۾ ڪنهن مسلمان جو بُغض ۽ ڪينو رکڻ، شُماتت (يعني ڪنهن مسلمان کي مرض، تڪليف يا نقصان پهچڻ تي خوش ٿيڻ) ڪاوڙ اچڻ تي شريعت جي حد ٽوڙڻ، گناهن جو حِرص، حُبِ جاهه، بُخل، خود پسندي وغيره معاملا اسان جي معاشري ۾ وڏي بيباڪي سان ڪيا پيا وڃن.

گناهه ڪرڻ وارن جو بـ وبال

ڪيئي گناهه اهڙا آهن جن جي ڪري ٻين کي نقصان ڪٽڻو پوي ٿو، مثلاً جيڪڏهن ڪو شخص چوري جو گناهه ڪندو تہ ان شخص جو نقصان ٿيندو جنهن جي شيء چرائي ويندي، بلڪل هي معاملو ڌاڙو هڻندڙ، هٿيار ڏيکاري موبائل فون کسڻ وارن جو آهي، دنياوي نقصان تہ هڪ پاسي رهيا، گناهه ڪرڻ وارن جو اصل وڏو نقصان تہ آخرت جو آهي. اي سنّتن جو درد رکڻ وارا عاشقانِ رسول! ٿورو سوچيو! گناهن جي دلدل ۾ ڦاسڻ وارن کي ڪير ٻاهر ڪڍندو؟ اخلاقي تَنَزُّلين ۾ پستين ڏانهن ڪِرڻ وارن کي ڪردار جي بلندين ڏانهن ڪير اُڀاريندو؟ جهنم ۾ وٺي ويندڙ عملن ۾ مصروف رهندڙن کي جنت ۾ وٺي ويندڙ عملن تي ڪير لڳائيندو؟ پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! اسان کي پاڻ ئي هڪٻئي جي اصلاح جي ڪوشش ڪرڻي پوندي. ڪجھ سچيون حڪايتون ملاحظ فرمايو ۽ نيڪي جي دعوت جو دل ۾ جذبو وڌايو.

مسجد کي تالو

عاشقانِ رسول جي مدني تحريڪ دعوت اسلامي جي عاشقان رسول جي سنتن جي تربيت جا مدني قافلا 3 ڏينهن، 12 ڏينهن ۽ 30 ڏينهن ۽ 12 مهينن جي لاءِ راهِ خدا ۾ سفر ڪندا رهن ٿا. عاشقانِ رسول جو هڪ مدني قافلو سنتن جي تربيت جي مقصد سان بابُ الاسلام (سنڌ) جي هڪ ڳوٺ پهتو اتي مسجد تي تالو لڳل هو، ماڻهن سان ملي ڪري جڏهن مسجد جو دروازو کوليو ويو ته مدني قافلي جا مسافر هي ڏسي حيران ٿي ويا ته گهڻي عرصي کان صفائي نه ٿيڻ سبب مسجد جا در ۽ ديوار مٽي وغيره سان ڀريل هئا ۽ هر طرف ڪوريئڙن جو ڄارو چڙهي ويو هيو. مدني قافلي جي اِستِفسَار (يعني پڇڻ) تي ٻڌايو ويو ته ڪافي عرصو ٿي ويو آهي هتان جي مسلمانن نماز پڙهڻ ڇڏي ڏني آهي تنهنڪري امام صاحب به هليو ويو، انهي ڪري مسجد تي تالو لڳايو ويو آهي. افسوس مسجد بند ڪئي وئي هئي ۽ ڳوٺ جي هر پاسي گناهه عام هئا اڪثر دڪانن تي گانا ۽ ٽي وي تي فلمون ڏيکارڻ جو سلسلو جاري هو.

مسجد جون حيرت انگيز رونقون

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! ڏٺو توهان! هاڻي مسلمانن جي حالت ڪيتري قدر بري ٿيندي پئي وڃي! حالانڪ هڪ دور اهڙو به هو جو رات ڏينهن مسجدون آباد هونديون هيون، جيئن حُجَّةُ الاِسلام حضرت سيِّدُنا امام ابوحامد محمّد بن محمّد بن محمد غزالي رَحۡمَةُ اللهِ عَلَيۡه فرمائن ٿا: نيڪ ٻانها آخرت جي فڪر سبب مسجدن ۾ پيا هوندا

هئا تہ جيئن جيترو وڌيڪ وقت تي سگهي ان مختصر ترين زندگي جي مهلت مان فائدو کڻي آخرت جي ابدي (يعني هميشگي واريون) نعمتون جمع ڪندا هئا، عبادت ڪرڻ وارن جي ڪثرت سبب مسجد جي ٻاهران ٻار وغيره کائڻ پيئڻ جون شيون وڪڻندا هئا، ائين کائڻ پيئڻ جون شيون بہ عبادت گذارن کي آساني سان ملي وينديون هيون. سُبحٰنَ الله عَزَّوَجَلَّ اهو ڪهڙو نہ پاڪيزه دور هو جو مسجدن ۾ رات ڏينهن رونق هوندي هئي ۽ هاڻ اڄ تہ مسجدن جي ويراني ڏسي دل رت جا ڳوڙها روئي ٿي. اي موت جو يقين رکڻ وارا اسلامي ڀائرو! جنهن کان ٿي سگهي اهو حلال روزي ۽ ماءُ پيءُ، اولاد جي سار سنڀال ۽ ٻين حقوقن کي بجا آڻڻ کان پوءِ جيڪو وقت بچي ان کي ضرور ذڪر و درود ۽ فڪر آخرت ۽ سني صحبت ۾ گذارڻ جي ڪوشش ڪري. (ڪيمياءِ سعادت ج 1 ص 339) اسان جا پيارا آقا، مديني وارا مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جي ڪا گهڙي ذڪر الله کان خالي نہ گذرندي هئي، ڪاش اسان کي بہ انمول وقت جو قدر نصيب ٿئي.

یاخدا قدرِ وقت کی دیدے ——— کوئی لمحہ نہ فالتو گزرے

باجماعت نماز جو عجيب جذبو

پهريان جا مسلمان باجماعت نمازن جو بہ زبردست اهتمام فرمائيندا هئا جيئن تہ حُجَّةُ الاِسلام حضرت سيِّدُنا امام ابو حامد محمّد بن محمّد غزالي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: (سيپاري 18 سورة النُّور آيت نمبر 37 ۾ ربّ غفور عَزَّوَجَلَّ جو فرمان نورٌ عَلَيٰ نو ر آهي:

رِجَالٌ ۙ لَّا تُلۡهِيۡهِمۡ تِجَارَةٌ وَّلَا بَيۡعٌ عَنۡ ذِكۡرِ اللّٰهِ وَ اِقَامِ الصَّلٰوةِ وَ اِيۡتَآءِ الزَّكٰوةِ ۙۙ يَخَافُوۡنَ يَوۡمًا تَتَقَلَّبُ فِيۡهِ الۡقُلُوۡبُ وَالۡاَبۡصَارُ ﴿۳۷﴾ (پ 18 النور: 37)

ترجمو ڪنزالايمان: اهي مرد جن کي غافل نہ ٿو ڪري ڪو واپار ۽ نہ ئي ڪا خريد و فروخت الله جي ياد کان ۽ نماز قائم رکڻ ۽ زڪوات ادا ڪرڻ کان، ڊڄن ٿا ان ڏينهن کان جنهن ڏينهن ڦري ويندڙيون دليون ۽ اکيون .

هي آيت سڳوري نقل ڪرڻ کان پوءِ حضرت سيِّدُنا امام ابو حامد محمّد بن محمّد بن محمد غزالي رَحۡمَةُ اللهِ عَلَيۡه جو بيان آهي ڪجھ مُفسّرن لکيو آهي تہ هن ۾ انهن نيڪ ماڻهن ڏانهن اشارو آهي جيڪي انهن مان لوهار هوندا هئا اهي جيڪڏهن ضرب (يعني ڌڪ هڻڻ لاءِ هٿوڙو مٿي ڪنيل هوندو هو ۽ انهيءَ حالت ۾ جيڪڏهن اذان جو آواز ٻڌندا هئا تہ هاٽي هٿوڙو لوهہ وغيره تي هڻڻ بدران فوراً رکي ڇڏيندا هئا ۽ جيڪڏهن موچي يعني چمڙو سبڻ وارو جيڪڏهن سوئي چمڙي ۾ وڌو وينو هوندو هو ۽ جيئن اذان جو آواز انهن جي ڪنن ۾ پوندو هو تہ سوئي کي ٻاهر ڪڍڻ کان بغير، چمڙو ۽ سوئي اتي ئي ڇڏي ڪري بنا دير جي مسجد ڏانهن هلڻ لڳندو هو، يعني مٿي ڪنيل هٿوڙي جي هڪ ضرب لڳائڻ يا سوئي کي ٻي پاسي ڪڍڻ بہ انهن جي ويجهو تاخير ۾ شامل هو حالانڪ ان ۾ ڪيترو وقت لڳي ٿو! (ڪيمياءِ سعادت ج 1 ص 339)

میں پانچوں نمازیں پڑھوں باجماعت ہو توفیق ایسی عطا یاالٰہی

میں پڑھتا رہوں سنّتیں، وقت ہی پر ہوں سارے نوافل ادا یاالٰہی

دے شوقِ تلاوت دے ذوقِ عبادت

رہوں باوُضو میں سدا یاالٰہی

صَلُّوا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ عَلٰی مُحَمَّد

پوڙهو روئڻ لڳو

عاشقان رسول جو هڪ 30 ڏينهن جو مدني قافلو راهِ خدا ۾ سفر تي هو، انهيءَ دوران هڪ جڳهه تي سنتون سکڻ سيکارڻ جي مدني حلقي ۾ جڏهن "غسل جا فرض" سيکاريا ويا ته هڪ بزرگ روئي چوڻ لڳو ته "منهنجي عمر 70 سالن جي ٿي چڪي آهي پر مون کي غسل جي فرضن جي خبر نه هئي، اڄ مدني قافلي جي برڪت سان مون کي غسل جا فرض سکڻ جو موقعو مليو، افسوس! مون کي ته هي به نه خبر هئي ته غسل ۾ فرض به هوندا آهن!

سڀ کان پهريان ڇا سکڻ فرض آهي

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! غسل جي فرضن تائين لاعلمي جو اعتراف ڪرڻ واري 70 سالن جي اسلامي ڀاءُ جي واقعي مان مدني قافلن جي ضرورت ۽ اهميت جو اوهان بخوبي اندازو لڳائي سگهو ٿا، ڪنهن مسلمان کي بيمار يا بک اُڃ ۾ گرفتار يا بيروزگار ۽ قرضدار يا آفتن ۾ گرفتار يا دنياوي مصيبتن جو شڪار يا مشڪلاتن سبب لاچار ڏسڻ سان اسان کي ترس ايندو آهي ۽ اچڻ به گهرجي، پر گناهن جي سبب آخرت کي داءُ تي لڳائڻ وارن ۽ پنهنجو

پاڻ کي قبر ۽ جهنم جي عذاب جو حقدار بڻائڻ وارن مسلمانن تي بلڪل ترس ناهي ايندو، هي ڳڻتي جوڳي ڳالهه آهي جڻ دنياوي مصيبتن جي مقابلي ۾ آخرت جي مصيبتن کي گهٽ سمجهيو ويو آهي! جڏهن تہ ”جسماني مرض“ جي مقابلي ۾ روحاني يعني گناهن جو مريض زياده توجهه جو مستحق آهي جو مسلمان کي دنيا جون تڪليفون آخرت ۾ راحت ڏياري سگهن ٿيون پر گنهگار کي ان جا گناهه دوزخ جي غار ۾ پهچائي سگهن ٿا، تنهنڪري انهيءَ ڳالهہ جي شدت سان ضرورت آهي تہ علمِ دين جي روشني ڦهلائي وڃي تہ جيئن معلومات هوندي تڏهن تہ ماڻهو گناهن کان بچندو، جيڪڏهن گناهہ ۽ ثواب جي سمجهہ ئي نہ آهي تہ سنتن پري زندگي ڪيئن گذاري سگهندو! صد ڪروڙ افسوس! اڄڪلهہ نادان مسلمان نفس ۽ شيطان جي ورغلائڻ ۾ اچي هن فاني جهان تي دل و جان سان قربان آهي پر ان کي فرائض جو بہ علم ناهي، حالانڪ نبي اڪرم، شاهِ بني آدم، رسول محتشم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ارشاد فرمايو: طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيْضَةٌ عَلٰى كُلِّ مُسْلِمٍ يعني علم حاصل ڪرڻ هر مسلمان مرد تي فرض آهي . (سنن ابن ماجہ ج1 ص 146 حديث 224) هن حديث پاڪ مان اسڪول ڪاليج ۾ رائج ٿيل دنياوي تعليم نہ بلڪ ضروري ديني علم مراد آهي، لهٰذا سڀ کان پهرين بنيادي عقيدن جو علم سکڻ فرض آهي انهيءَ کان پوءِ نماز جا فرض، شرط ۽ مُفسِدات (يعني نماز ڪيئن درست ٿيندي آهي ۽ ڪيئن ٽٽي پوندي آهي) پوءِ رمضانُ المُبارڪ جي آمد تي روزا فرض هجڻ جي صورت ۾ روزن جا ضروري مسئلا، جنهن تي زڪوٰت فرض هجي هن جي لاءِ زڪوٰت جا

ضروري مسئلا، اهڙيءَ طرح حج فرض هجڻ جي صورت ۾ حج جا، نڪاح ڪرڻ چاهي ته نڪاح جا، واپاري کي خريد ۽ فروخت جا، نوڪري ڪرڻ واري جي لاءِ نوڪري جا، نوڪر رکڻ واري جي لاءِ اِجاري جا وَعلیٰ هٰذا القِياس (يعني ۽ انهي تي قياس ڪندي) هر مسلمان عاقل بالغ مرد ۽ عورت تي ان جي موجوده حالت جي مطابق مسئلا سکڻ فرضِ عين آهن. اهڙي طرح هر هڪ جي لاءِ حلال ۽ حرام جا مسئلا به سکڻ فرض آهن ۽ مسائلِ قلب (باطني مسئلا) يعني فرائض قلبِيَّہ (باطني فرض) مثال طور: عاجزي، اِخلاص، ۽ تَوَڪُّل وغيرها ۽ انهن کي حاصل ڪرڻ جو طريقو ۽ باطني گناهه مثال طور تڪبُّر، رياڪاري، حسد، بدگماني، بغض ۽ ڪينو، شُماتت (يعني ڪنهن جي مصيبت تي خوش ٿيڻ) وغيرها ۽ انهن جو علاج سکڻ هر مسلمان تي فرض آهي . (تفصيل جي لاءِ ڏسو (فتاويٰ رضويہ ج23 ص 613. 624) مُهلِڪات يعني هلاڪت ۾ وجهڻ واريون شيون جيئن ته وعده خلافي، ڪوڙ، غيبت، چغلي، بُهتان بدنگاهي، ڌوڪو، ايذاءِ مسلم وغيره وغيره تمام صغيره ۽ ڪبيره گناهن جي باري ۾ ضروري احڪام سکڻ به فرض آهي ته جيئن انهن گناهن کان بچي سگهجي. ڊرائيور ۽ مسافر، زال مڙس، والدين اولاد، پاءَ پيڻ، پاڙي وارو ۽ رشتيدار، قرض خواهه ۽ قرضدار، سپروائيزر ۽ نيڪيدار، مزدور ۽ ڪاريگر، هاري ۽ زميندار، ڪرائي وارو، ڪرايو ڏيڻ وارو، حاڪم ۽ محڪوم، استاد ۽ شاگرد، ڊاڪٽر ۽ حڪيم، مقيم ۽ مسافر، ڪاسائي، مهاڻو، چندو وٺڻ وارو ۽ چندو ڏيڻ وارو، مسجد يا مدرسہ يا قبرستان يا سماجي اداري وغيره جا مُتَوَلِّي، جانور وڪڻڻ

وارو ۽ پالڻ وارو، ٻڪرار، ڌوٻي، درزي، واڍو(CARPENTER) ، لوهار، ڪاريگر، آخري بيان ٿيل پنجن ڪان، ڊوئرائڻ، سبرائڻ ۽ ٺاهرائڻ وغيره وغيره هر هڪ جي لاءِ ان جي موجوده حالت جي مطابق ضروري مسئلا سکڻ فرضِ عين آهن. شيطان جي انهيءَ وسوسي تي هرگز توجهه نه ڏيو ته سکنداسين ته عمل ڪرڻو پوندو بلڪ انهي حڪم شرعي کي ذهن ۾ رکو ته حسب حال فرض علوم نه ڄاڻڻ گناهه ۽ نه ڄاڻڻ جي سبب گناهه ڪرڻ گناهه در گناهه ۽ حرام ۽ جهنم ۾ وٺي وڃڻ وارو ڪم آهي.

خدایا ہم اسلامی احکام سیکھیں
بچائیں جو دوزخ سے وہ کام سیکھیں

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

فهرست

چڱي نيت جي برڪت

دعاءِ عطار 1
درود شريف جي فضيلت 1
خوشبو لڳائڻ جون نيّتون 3
خوشبو لڳائڻ جي غلط نيّتن جي نشاندهي 5
مدني قافلي ۾ سفر جي نيّت جي برڪت 5
جڏهن جتي پائڻ ۾ کابي پير کان ابتدا ڪئي ته 8
جُتي پائڻ جون نيتون 8
”چل مدينہ“ جي ست اکرن جي نسبت سان جوتا پائڻ جا 7 مدني گل 10
اعليٰ حضرت جي خدمت ۾ سوال 12
مدني قافلي ۾ سفر جون 44 نيّتون 16
امّت مصطفيٰ جي خصوصيت 19
اَلحَمدُلله اسان خوش نصيب آهيون 20
اَمرٌبِالْمعرُوْفِ وَنَهيٌ عَنِ الْمُنْكَر جي تعريف 20
مسلمانن جي وڏي اڪثريت بي عملي جو شڪار آهي 22
گناه ڪرڻ وارن جو بہ وبال 23
مسجد کي تالو 24
مسجد جون حيرت انگيز رونقون 24
باجماعت نماز جو عجيب جذبو 25
پوڙهو روئڻ لڳو 27
سڀ کان پهريان چا سکڻ فرض آهي 27

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

نيڪ نمازي بڻجڻ جي لاءِ

هر جمعرات نمازِ مغرب کان بعد اوهان جي علائقي ۾ ٿيندڙ دعوت اسلامي جي هفتيوار سنّتن ڀري اجتماع ۾ الله عَزَّوَجَلَّ جي رضا جي لاءِ سُٺيون سُٺيون نيّتن سان سڄي رات شرڪت فرمايو. ❁ سنّتن جي تربيت جي لاءِ مدني قافلي ۾ عاشقانِ رسول سان گڏ هر مهيني ٽي ڏينهن سفر ۽ ❁ روزانو "فڪرِ مدينه" جي ذريعي مدني انعامات جو رسالو ڀري ڪري هر مدني مهيني جي پهرين تاريخ ۾ پنهنجي ذميدار کي جمع ڪرائڻ جو معمول بڻايو.

منهنجو مدني مقصد: "مون کي پنهنجي ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش ڪرڻي آهي" اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ پنهنجي اصلاح جي لاءِ "**مدني انعامات**" تي عمل ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش جي لاءِ "**مدني قافلن**" ۾ سفر ڪرڻو آهي. اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ

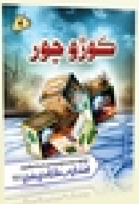

عالمي مدني مرڪز فيضان مدينه محله سوداگران پراڻي سبزي منڊي ڪراچي

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 7213

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net